Witold Pruszkowski – dzieła literackie (bez listów)

Pruszkowski W., *Car*, Zbiory Fotografii i Ikonografii Muzeum Narodowego w Warszawie, nr inw. rps 681 MNW.

Pruszkowski W., *Esej na temat wystawy TPSP*, ok. 1892 (wł. rodziny). Korzystałam z fragmentu przedrukowanego w: Katalog wystawy monograficznej *Witold Pruszkowski (1849–1896)*, oprac. D. Suchocka, Poznań 1992, s. 50.

Pruszkowski W., *Jan Matejko. Wspomnienie pośmiertne*, Zbiory Specjalne IS PAN w Warszawie, nr inw. 1246 (maszynopis).

Pruszkowski W., *Zbrodniarz*, oprac. M. Chilińska, J. Wilk, A. Sikorska-Krystek, Z. Holona, E. Jankiewicz, J. Kalinowski, A. Karwat, I. Maziarka, A. Ruszczyszyn, M. Witkowicz, N. Zakrzewska, Warszawa 2024 (ISBN 978-83-972564-0-8). Edycja dramatu została wykonana przez studentów pod moją opieką w ramach warsztatów „Witold Pruszkowski – artysta przełomu wieków", które odbyły się na Wydziale „Artes Liberales" Uniwersytetu Warszawskiego, i opublikowana w wersji online: https://slowacki.al.uw.edu.pl/wp-content/uploads/2024/10/Zbrodniarz-Witold-Pruszkowski.pdf (dostęp: 29.01.2025). Rękopis dramatu Pruszkowskiego znajduje się w Bibliotece Jagiellońskiej, nr inw. BJ Rkp. 8896 IV.

Konteksty literackie

Bandrowska A.E., *Sielanka (autorowi „Biedroniów")*, „Przodownica. Pismo dla Kobiet Wiejskich" 1901, nr 5, s. 8.

Grabowski M., *Zamieć w stepach. Opowiadanie obywatela z polskiej Ukrainy w pierwszych latach XIX wieku*, Petersburg 1862, s. 34.

Komorowski I.M., *Ukrainiec*, w: *Śpiewy polskie z towarzyszeniem fortepianu Ig. Komorowskiego*, Warszawa 1865, s. 2–3.

Konopnicka M., *Z tamtego świata (do tryptyku Pruszkowskiego)*, w: tejże, *Poezje*, t. 5, Warszawa–Lublin–Łódź–Kraków 1915, s. 5–18.

Krasiński Z., *Irydion*, w: tegoż, *Dramaty I. Dzieła zebrane*, t. 3, red. nauk. M. Strzyżewski, oprac. edyt. M. Bizior-Dombrowska, Toruń 2017.

Krasiński Z., *Przedświt*, w: tegoż, *Poematy. Dzieła zebrane*, t. 2, red. nauk. M. Strzyżewski, oprac. edyt. M. Szargot, Toruń 2017.

Malczewski A., *Maria. Powieść ukraińska*, wprow. H. Krukowska, J. Ławski, oprac. Tekstu H. Krukowska, Białystok 2002.

Mickiewicz A., *Dziady drezdeńskie* (część III), oprac. J. Skuczyński, Wrocław 2012.

Mickiewicz A., *Ustęp*, w: tegoż, *Dziady drezdeńskie* (część III), oprac. J. Skuczyński, Wrocław 2012.

Słowacki J., *Anhelli*, w: tegoż, *Poematy. Nowe wydanie krytyczne*, t. 1: *Poematy z lat 1828–1839*, oprac. J. Brzozowski, Z. Przychodniak, Poznań 2009, s. 395–461.

Słowacki J., Projekt przedmowy do *Króla-Ducha*, odmiana 279b. Cyt. według edycji J.G. i M. Pawlikowskich: *Król-Duch*, t. 1: *Teksty*, wyd. 2, Lwów 1924.

Witold Pruszkowski – opracowania

Adamski J., Posłowie, w: G. de Maupassant, "Historia prawdziwa" i inne nowele, tłum. K. Dolatowska, Warszawa 1954, s. 253-259.

Akta dotyczące wystawy prac Witolda Pruszkowskiego z r. 1897 w Krakowie, Biblioteka Miasta Bydgoszczy, rps II 398. Dar Zofii Baranowskiej-Malewskiej.

Artyści polscy w środowisku monachijskim w latach 1828-1914 (materiały źródłowe), oprac. i wyb. tekstów H. Stępień, M. Liczbińska, Warszawa 1994.

Ateny nad Izarą. Malarstwo monachijskie, red. E. Ptaszyńska, Suwałki 2012.

Bartoszewicz K., Malarze krakowscy II. Witold Pruszkowski, "Kraj" 1894, nr 42, s. 7-9; nr 44, s. 10-11; nr 45, s. 9-10.

Bartoszewicz K., Rękopis artykułów o W. Pruszkowskim, Archiwum Państwowe w Łodzi, Archiwum Rodziny Bartoszewiczów, nr inw. 39/592/0/4.3/1549.

Bartoszewicz K., Witold Pruszkowski, "Nowa Reforma" 1896, nr 238, s. 1-2.

Bartoszewicz K., Witold Pruszkowski. Sylwetka, "Przegląd Poznański" 1895, nr 5, s. 55-57; nr 6, s. 67-68; nr 7, s. 78-80; nr 8, s. 89-90; nr 9, s. 103-104.

Benedyktowicz L., List do M. Dulębianki, transliteracja A. Sikorska-Krystek, Lwowska Narodowa Naukowa Biblioteka Ukrainy im. W. Stefanyka, Oddział Rękopisów. Zespół (fond) 9, zbiór rękopisów różnej proweniencji: Dulęba Maria, korespondencja z różnymi osobami, organizacjami, instytucjami, 1911-1918, k. 157 (78 listów).

Boruszkowska I., Źródła romantycznej fascynacji Ukrainą i zagadnienie szkoły ukraińskiej w romantyzmie polskim (debata o "szkołach poetyckich"), "Rocznik Naukowy Lingwistycznej Szkoły Wyższej w Warszawie" 2014, nr 4, s. 37-53.

Chilińska M., Topografia wyobraźni anhellicznej. Modernistyczna recepcja "Anhellego" Juliusza Słowackiego, Warszawa 2021. https://doi.org/10.31338/uw.9788323550921

Chlebowska E., "Idą, idą wszystkie mary" - malarska wizja "Przedświtu" pędzla Witolda Pruszkowskiego, "Quart" 2016, nr 1, s. 42-57. https://doi.org/10.19195/quart.2016.1.65549

Chlebowska E., Z dziejów recepcji Krasińskiego - malarska wizja "Przedświtu" pędzla Witolda Pruszkowskiego, w: Krasiński i Kraszewski wobec europejskiego romantyzmu i dylematów XIX wieku. W dwustulecie urodzin pisarzy, red. M. Junkiert, W. Ratajczak, T. Sobieraj, Poznań 2016, s. 185-200. https://doi.org/10.19195/quart.2016.1.65549

Custine A. markiz de, Listy z Rosji. Rosja w 1839 roku, tłum. M. Leśniewska (ps. M. Górski przy wydaniu paryskim z 1988 r.), Warszawa 2021.

Czardybon M., Katabaza i nekia. Kilka słów wstępu, "Tekstualia" 2022, nr 4, s. 3-6. https://doi.org/10.5604/01.3001.0014.5812

Czerwiński M., Jak Kraków Zagrzebiowi… Historia relacji polsko-chorwackich w kontekście albumu wydanego w 1881 roku, w: Kraków Zagrzebiowi. Album poświęcony ofiarom trzęsienia ziemi z 1880 roku / Krakov Zagrebu. Album posvećen stradalnicima potresa 1880. godine, red. M. Czerwiński, M. Najbar-Agičić, Zagrzeb 2011, s. 19-31.

Danilewicz-Zielińska M., Mickiewicziana i Album Moszyńskiego, "Rocznik Towarzystwa Literackiego im. Adama Mickiewicza" 1898, nr 24, s. 65-76.

Danilewicz-Zielińska M., Uwagi o albumie Moszyńskiego, w: Mickiewicziana w zbiorach Tomasza Niewodniczańskiego w Bitburgu. Wiersze w Albumie Moszyńskiego, red. J. Odrowąż-Pieniążek, Warszawa 1993, s. 237-245.

Daniłowicz-Strzelbicki K., Z salonu Krywulta II. Witolda Pruszkowski, "Kurier Niedzielny" 1897, nr 34, s. 398; nr 41, s. 490-491.

Doniesienie w dziale "Kronika", "Słowo Polskie" 1896, nr 246, s. 4.

Dulębianka M., List do K. Bartoszewicza z 4 czerwca 1912 r., Lwów, syg. 39/592/0/4.11/3000, Archiwum Państwowe w Łodzi, Archiwum rodziny Bartoszewiczów; List do K. Bartoszewicza z 8 lipca 1912 r., Lwów, syg. jw.

Dürr J., Ostatnie lata Witolda Pruszkowskiego, "Kurier Literacko-Naukowy". Dodatek do "Ilustrowanego Kuriera Codziennego" 1935, nr 5, s. 1-2.

Dużyk J., Sława, panie Włodzimierzu. Opowieść o Włodzimierzu Tetmajerze, Kraków 1998.

Explication des ouvrages de peinture et dessins, sculpture, architecture et gravure des artistes vivans, Paris 1881.

Fedorowicz K., To i owo. Ostatnie dni W. Pruszkowskiego, "Słowo Polskie" 1902, nr 123, s. 4-5.

Gadomska B., Dominik Witke-Jeżewski - zapomniany kolekcjoner, niezwykła kolekcja. Przyczynek do dziejów kolekcjonerstwa w Polsce, "Kronika Zamkowa" 2005, t. 49/50, nr 1/2, s. 153-180.

Gawalewicz M., Witold Pruszkowski, "Tygodnik Ilustrowany" 1896, nr 42, s. 833; nr 44, s. 844.

Geresz J., Międzyrzec Podlaski. Dzieje miasta i okolic, Międzyrzec Podlaski 2001.

Ginkowa Ł., "Koń ma duszę w sobie", Kraków 1988.

Goryushkina N.E., Brezhnev O.V., Khrushchev E.G., Rodionova E.A., Sorokina J.V.,

Górska H., Lipiński E., Z dziejów karykatury polskiej, Warszawa 1977.

Grajewski L., Witold Pruszkowski 1846-1896, Archiwum Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 1923 (rękopis pracy doktorskiej, stron 38, nr inw. WF II 55).

Grajewski L., Witold Pruszkowski. Z okazji wystawy jego prac w Towarzystwie Sztuk Pięknych we Lwowie, "Polska Niepodległa" 1934, nr 36, s. 5-6.

Haake M., Idea spowiedzi świętej i Słowiańszczyzna. O "Madeju" Witolda Pruszkowskiego. Studium komparatystyczne, "Quart" 2014, nr 2, s. 15-27. https://doi.org/10.19195/quart.2014.2.65332

Herczyńska G., Terror w rosyjskiej myśli rewolucyjnej (od połowy lat osiemdziesiątych XIX wieku), "Studia z Dziejów ZSRR i Europy Środkowej" 1988, t. 24, s. 5-34.

Hernas C., W kalinowym lesie, t. 1: U źródeł folklorystyki polskiej, Warszawa 1965. Heydel A., Jacek Malczewski. Człowiek i artysta, Kraków 1933.

Hofstätter H.H., Symbolizm, tłum. S. Błaut, Warszawa 1987.

Ilustracje W. Pruszkowskiego, "Świat. Dwutygodnik Ilustrowany" 1888, nr 4, s. 172; nr 10, s. 49; 1893, nr 2, s. 76; nr 11, s. 481.

Jaki siew, taki plon, "Tygodnik Rolniczy" 1919, nr 16, 24 września, s. 1.

Janion M., "Agaj-Han" jako romantyczna powieść historyczna, w: tejże, Romantyzm. Studia o ideach i stylu, Warszawa 1969, s. 49-79.

Janion M., Genewska proza Krasińskiego, "Pamiętnik Literacki" 1961, z. 4, s. 393-423.

Janion M., Gorączka romantyczna, Warszawa 1975.

Janion M., Kuźnia natury, Gdańsk 1994.

Janion M., Wobec zła, Warszawa 1989.

Janion M., Zmierzch paradygmatu, w: tejże, "Czy będziesz wiedział, co przeżyłeś", Warszawa 1996, s. 5-23.

Juszczak W., Fakty i wyobraźnia, Warszawa 1979.

Juszczak W., Malarstwo polskiego modernizmu, Gdańsk 2004.

Kalinowska M., Juliusza Słowackiego "Podróż do Ziemi Świętej z Neapolu". Glosy, Gdańsk 2011.

Karanika A., The End of the "Nekyia". Odysseus, Heracles, and the Gorgon in the Underworld, "Arethusa" 2011, nr 1, s. 1-27. https://doi.org/10.1353/are.2011.a413523

Karpiński W., "Cień Metternicha. Szkice". Podróż markiza de Custine, w: A. markiz de Custine, Listy z Rosji. Rosja w 1839 roku, tłum. M. Leśniewska (ps. M. Górski przy wydaniu paryskim z 1988 r.), Warszawa 2021, s. 357-374.

Katalog wystawy monograficznej Witold Pruszkowski (1849-1896), oprac. D. Suchocka, Poznań 1992.

Kieniewicz S., Powstanie styczniowe, Warszawa 2009.

Kiślak E., Car-trup i Król-Duch. Rosja w twórczości Słowackiego, Warszawa 1991.

Kleiner J., Słowacki, wyd. 4, Wrocław-Warszawa-Kraków 1969.

Kokoska B., Impresjonizm polski, Kraków 2001.

Kołbuk W., Kasaty unii cerkiewnej w piśmiennictwie rosyjskim XIX wieku, "Rusycystyczne Studia Literaturoznawcze" 2014, nr 24, s. 27-40.

Kopszak P., Notatka dot. Leona Piccarda, https://peakd.com/polish/@helcim/leon-piccardkordian-w-podziemiach-katedry-swietego-jana (dostęp: 29.01.2025).

https://doi.org/10.69849/revistaft/dt10202506201201

Kopszak P., Notatki dot. W. Pruszkowskiego: https://peakd.com/polish/@helcim/witold-pruszkowski-niedziela-zielna-qe7t9g (dostęp: 29.01.2025); https://peakd.com/polish/@helcim/witold-pruszkowski-portret-dziewczynki (dostęp: 29.01.2025).

Kossak E.K., Rodzina M., Warszawa 1991.

Kossowski Ł., O przestrzeni w malarstwie polskiego modernizmu, w: Katalog wystawy Koniec wieku. Sztuka polskiego modernizmu 1890-1914, red. Ł. Kossowski, E. Charazińska, Warszawa 1996, s. 49-56.

Kowalczykowa A., Wokół romantyzmu. Estetyka - polityka - historia. Pisma rozproszone i zarzucone, t. 1, red. A. Janicka, G. Kowalski, Białystok 2014.

Kowalewska J.T., Cenzura w zaborze austriackim, "Czasopismo Zakładu Narodowego im. Ossolińskich" 1999, z. 10, s. 159-168.

Krawczak T., "Zanim wróciła Polska". Martyrologium ludności unickiej na Podlasiu w latach 1866-1905 w świetle wspomnień, t. 5, wybór i oprac. T. Krawczak, Warszawa 1994.

Kronika miejscowa, "Kurier Polski" 1891, nr 168, s. 1.

Kronika, "Dziennik Polski" 1893, nr 26, s. 2.

Kronika, "Nowa Reforma" 1891, nr 140, s. 3.

Krzysztofowicz-Kozakowska S., Sztuka Młodej Polski, fot. J. Kozina, Kraków 2003.

Kubacki W., Dramat romantyczny, "Pamiętnik Literacki" 1950, z. 2, s. 373-407.

Kubikowski T., ZAR po Grotowskim, http://www.encyklopediateatru.pl/artykuly/108174/zar-po-grotowskim (dostęp: 29.01.2025).

Kusek R., "Wielki Kraków" czy "Pipidówka" - opis wyglądu miasta za czasów Juliusza Leo zarysowany na łamach czasopisma humorystycznego "Diabeł", "Krakowski Rocznik Archiwalny" 2008, t. 14, s. 61-106.

Latawiec K., Administracja akcyzowa w na terenie Królestwa Polskiego w latach 1866-1915, w: Dzieje biurokracji na ziemiach polskich, t. 1, red. A. Górak, I. Łuć, D. Magier, Radzyń Podlaski 2008, s. 261-281.

Łada-Cybulski A., Witold Pruszkowski, w: Sztuka polska: malarstwo. Sześćdziesiąt pięć reprodukcji dzieł najwybitniejszych przedstawicieli malarstwa polskiego, red. A. Łada-Cybulski, F. Jasieński, Lwów 1904, s. 25.

Ławniczakowa A., Przedmowa, w: Katalog wystawy monograficznej Witold Pruszkowski (1846-1896), oprac. D. Suchocka, Poznań 1992, s. 5-6.

Ławski J., Metamorfozy świata poetyckiego "Marii" Malczewskiego w "Janie Bieleckim" Słowackiego, "Pamiętnik Literacki" 2001, z. 3, s. 77-113.

Łuniński E., Do charakterystyki Witolda Pruszkowskiego (kilka szczegółów biograficznych), "Biblioteka Warszawska" 1898, t. 1, s. 347-352.

M., Nasze ryciny, "Tygodnik Ilustrowany" 1897, nr 32, s. 634.

Maciejewski J., Florenckie poematy Słowackiego, Wrocław 1974.

Maćkowiak M., Katalog wystawy Wieś w malarstwie polskim. Ze zbiorów Muzeum Okręgowego w Lesznie, Leszno 1992.

Majerska A., Witold Pruszkowski (1846-1869), "Przewodnik po Wystawie TZSP" 1935, nr 99, s. 3-8.

Majerska A., Witold Pruszkowski 1846-1896, "Sztuki Piękne. Miesięcznik Poświęcony Architekturze, Rzeźbie, Malarstwu, Grafice i Zdobnictwu" 1934, nr 3, s. 89-101.

Malarze polscy w Monachium. Katalog wystawy z 5 maja-31 sierpnia 2005 r., autorzy albumu: Z. Fałtynowicz, E. Ptaszyńska, red. Z. Fałtynowicz, G. Tetzlaff, Suwałki 2005.

Malinowski J., Witold Pruszkowski - symbolista, w: Katalog wystawy monograficznej Witold Pruszkowski (1846-1896), oprac. D. Suchocka, Poznań 1992, s. 7-14.

Malinowski J., Witold Pruszkowski, w: Słownik artystów polskich i obcych w Polsce działających (zmarłych przed 1966 r.). Malarze, rzeźbiarze, graficy, t. 8: Pó-Ri, red. U. Makowska, K. Mikocka-Rachubowa, Warszawa 2007, s. 73-84.

Marszałek E., Czarowny las. Motywy leśne na starej pocztówce, Warszawa 2018.

Matuszewski I., O twórczości i twórcach. Studia i szkice literackie, t. 2, wyb. i oprac. S. Sandler, Warszawa 1965.

Matwiejuk K., Pratulin. Narodziny dla nieba sług Bożych Wincentego Lewoniuka i XII towarzyszy, Warszawa-Siedlce 1995.

Melbechowska-Luty A., Widmo. Życie i twórczość Ludwika de Laveaux, Wrocław 1988.

Michalak G., Profecja w tekście "Ustępu" III części "Dziadów" a mit Petersburga, "Pamiętnik Literacki" 1990, z. 3, s. 23-50.

Michalewicz J., Przemysł gorzelniany Galicji między monopolem dworskim a monopolem państwowym (XIX-XX w.). Próba ujęcia modelowego, "Rocznik Naukowo-Dydaktyczny" 1992, z. 126, s. 103-112.

Mien J., Witold Pruszkowski. Wspomnienie przyjaciela, "Tygodnik Ilustrowany" 1897, nr 32, s. 621-623.

Mokranowska Z., Piast Dantyszek - polski prekursor Spielberga. Herezje i rewizje, w: Znajomym gościńcem. Prace ofiarowane Profesorowi Ireneuszowi Opackiemu, red. T. Sławek, A. Nawarecki, D. Pawelec, Katowice 1993, s. 45-53.

Mroziński J., Witold Pruszkowski, "Tęcza" 1928, z. 18, s. 36-38.

Notatki literacko-artystyczne, "Gazeta Lwowska" 1891, nr 142, s. 5.

Okoń W., Alegorie narodowe. Studia z dziejów sztuki polskiej XIX wieku, Wrocław 1992.

Olkusz W., Mariana Gawalewicza flirt ze sztuką ikoniczną. Z zapomnianych kart polskiej krytyki artystycznej 2 połowy XIX wieku, "Kwartalnik Opolski" 2014, nr 1, s. 47-62.

Orzechowska K., Wyobraźnia poety - wyobraźnia malarza. Poemat "Anhelli" Juliusza Słowackiego w malarstwie Jacka Malczewskiego i Witolda Pruszkowskiego, "Arteria. Pismo Katedry Sztuki Wydziału Nauczycielskiego Politechniki Radomskiej" 2010, nr 8, s. 18-23.

Ostatnie wiadomości, "Czas" 1883, nr 134, s. 3.

Papiery TPSP we Lwowie. Dział I. Korespondencja 1884-1920, t. 39, k. 183-206 (4 listy W. Pruszkowskiego z 1895 i wykaz dzieł na wystawie pośmiertnej w 1897), rps. 7485/I.

Petzwik S. von, List z 22 października 1897 r., z niemieckiego tłum. B. Szopiński, cyt. za: "Słowo Polskie" 1897, nr 78, s. 4.

Podraza-Kwiatkowska M., Wzniosłość, Słowacki i młodopolski ekspresjonizm, "Teksty Drugie" 1999, nr 3, s. 33-43.

Popowski S., Witold Pruszkowski. Z powodu zbiorowej wystawy prac artysty w salonie Aleksandra Krywulta, "Biblioteka Warszawska" 1897, t. 3, s. 511-520.

Poprzęcka M., Inne obrazy. Oko, widzenie, sztuka. Od Albertiego do Duchampa, Gdańsk 2008.

Pranke B., Nurt chłopomanii w twórczości Stanisława Radziejowskiego, Ludwika Stasiaka, Włodzimierza Tetmajera, Wincentego Wodzinowskiego i Kaspra Żelechowskiego, Warszawa 2003.

Prokesch W., Witold Pruszkowski, "Wędrowiec" 1896, nr 48, s. 421.

Pruszkowski K., Witold Pruszkowski w oczach syna, "Przewodnik po Wystawie TZSP" 1935, nr 99, s. 11-12.

Pruszkowski T., Listy do A. Zawadzkiego, Berszad 1850-1856 (9 listów), w: Wroblewski Library of the Lithuanian Academy of Sciences (Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių biblioteka), nr inw. F7-819.

Pruszkowski Witold. Artiste peintre. Décédé, korespondencja z 1934 r. w sprawie poszukiwanych obrazów W. Pruszkowskiego, Archives nationales de France (listy m.in. G. Huismana).

Przegląd informacji z Niemiec, "Kurier Poznański" 1881, nr 253, s. 3.

Przegląd polityczny, "Czas" 1881, nr 60, s. 1; nr 63, s. 1; 1883, nr 119, s. 1.

Przerwa-Tetmajer W., List do K.M. Górskiego z jesieni 1884 r., cyt. za: J. Dużyk, Sława, panie Włodzimierzu. Opowieść o Włodzimierzu Tetmajerze, Kraków 1998, s. 72; List do T. Piniego z 21 listopada 1909 r., cyt. za: tamże, s. 182-183; List do T. Piniego z 5 grudnia 1909 r., cyt. za: tamże.

Przerwa-Tetmajer W., W. Pruszkowski. Wspomnienie pośmiertne, w: tegoż, Noce letnie, Kraków 1902, s. 25-36.

Ptaszyńska E., Do Monachium, w: Katalog wystawy Malarze polscy w Monachium, autorzy albumu: Z. Fałtynowicz, E. Ptaszyńska, red. Z. Fałtynowicz, G. Tetzlaff, Suwałki 2005, s. 7-12.

Rosen J., Wspomnienia 1860-1925, spisała A. Leo, Warszawa 1933.

Rożenowa H., Produkcja wódki i sprawa pijaństwa w Królestwie Polskim 1815-1863, Warszawa 1961.

Sikorska-Krystek A., O Marii Konopnickiej w korespondencji Marii Dulębianki z różnymi osobami, "Ruch Literacki" 2022, z. 4, s. 639-660. https://doi.org/10.24425/rl.2022.142987

Skalska-Miecik L., Tadeusz Gorecki, w: Polscy uczniowie Akademii Sztuk Pięknych w Petersburgu w XIX i na początku XX wieku. Katalog wystawy, red. L. Skalska-Miecik, Warszawa 1989, s. 90-91.

Skotniczna E., Inspiracje edukacją monachijską w twórczości Witolda Pruszkowskiego na przykładzie obrazów "Świt" i "Zmierzch", "Sztuka Europy Wschodniej. Искусство Восточной Европы. Art of Eastern Europe" 2015, t. 3, nr 3, s. 293-299.

Sołtysik M., opowiadanie inspirowane życiem W. Pruszkowskiego pt. Oszukany, "Twórczość" 2023, nr 10, s. 8-21.

Sołtysik M., Światło z głębi obrazu, "Palestra" 2005, nr 3/4, s. 153-158.

Sprawy zagraniczne. Koronacja w Moskwie. Manifest cara Aleksandra III, "Czas" 1883, nr 122, s. 2.

Stępowski M., Towarzystwo Szkoły Ludowej: jak powstało, co zrobiło i do czego dąży (1891-1911). W 20-tą rocznicę powstania Towarzystwa, Kraków 1911.

Suchocka D., Kalendarium życia i twórczości, w: Katalog wystawy monograficznej Witold Pruszkowski (1846-1896), oprac. D. Suchocka, Poznań 1992, s. 37-41.

Suchocka D., Skrócona, broszurowa wersja katalogu wystawy z 1992 r. Witold Pruszkowski (1846-1896), Poznań 1992.

Suchocka D., Witold Pruszkowski - główne wątki twórczości, w: Katalog wystawy monograficznej Witold Pruszkowski (1846-1896), oprac. D. Suchocka, Poznań 1992, s. 17-33.

Sybir romantyków, oprac. Z. Trojanowiczowa, w opracowaniu materiałów wspomnieniowych uczestniczył J. Fiećko, Poznań 1993.

Sygietyński A., Album Maksa i Aleksandra Gierymskich, Warszawa 1886.

Szocki J., Księgozbiory domowe w Galicji wschodniej (1772-1918), Kraków 2001.

Tej (pseud.), The First Public Hospital in Pest, the Rókus, tłum. Z. Aknai, https://en.mandadb.hu/cikk/1254170/The_first_public_hospital_in_Pest_the_Rokus (dostęp: 29.01.2025).

Turska H., Średniowieczna ikonografia św. Weroniki - treści ideowe i funkcje przedstawienia, "Acta Universitatis Nicolai Copernici. Zabytkoznawstwo i Konserwatorstwo" 2015, z. 46, s. 45-72. https://doi.org/10.12775/AUNC_ZiK.2015.002

Turska H., Veraicon w średniowiecznym Toruniu, "Acta Universitatis Nicolai Copernici. Zabytkoznawstwo i Konserwatorstwo" 2013, z. 44, s. 57-73. https://doi.org/10.12775/AUNC_ZiK.2013.003

Voronkova O.Yu., Modernization Potential Capacity of Great Reforms of Alexander II. Alcohol Reform of 1863, "International Journal of Innovative Technology and Exploring Engineering" 2019, t. 8, nr 12, s. 737-742. https://doi.org/10.35940/ijitee.L3152.1081219

W sprawie pomnika Artura Grottgera, "Kurier Lwowski. Dodatek" 1893, nr 344, 11 grudnia, s. 2. Wł . B., Witold Pruszkowski, "Bluszcz" 1896, nr 45, s. 353-354.

Wereszczyńska A., Rodzajowe obrazy prowincji Królestwa Polskiego w "Chłopskim mecenasie" (1880) Klemensa Junoszy-Szaniawskiego, w: Zapomniany dramat, t. 1, red. M.J. Olszewska, K. Ruta-Rutkowska, Warszawa 2010, s. 60-74.

Witkowska A., Dziko - pięknie - groźnie czyli Ukraina romantyków, "Teksty Drugie" 1995, nr 2, s. 20-30.

Włodarczyk J., Krasiński w Młodej Polsce, w: Stulecie Młodej Polski, red. M. Podraza-Kwiatkowska, Kraków 1995, s. 430-444.

Wodzianowska I., Powstanie styczniowe na Podolu w świetle akt komisji śledczych, "Teka Komisji Historycznej OL PAN" 2013, t. 10, s. 104-116.

Wokół malarstwa monachijskiego. Wiek XIX. Monachium - Wiedeń - Paryż. Studia i szkice, red. E. Ptaszyńska, Suwałki 2020.

Wybodowska O.W., Przemiany toposu katabazy w twórczości Juliusza Słowackiego, "Tekstualia" 2022, nr 4, s. 67-84. https://doi.org/10.5604/01.3001.0016.1975

Z wystawy obrazów w Krakowie, "Czas" 1877, nr 82, s. 2.

Zajkowska J., "Zaduszki" Witolda Pruszkowskiego i "Z tamtego świata" Marii Konopnickiej - związki tekstu i obrazu, w: Ludzie - rzeczy - obrazy. Studia i szkice o epoce Marii Konopnickiej, red. T. Budrewicz, Z. Fałtynowicz, Suwałki 2004, s. 223-237.

Zgorzelski C., Uwagi wstępne, w: A. Mickiewicz, Dzieła wszystkie, t. 1: Wiersze, oprac. C. Zgorzelski, red. K. Górski, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1971.

Słowniki, leksykony

Bal I., *Leon Piccard*, w: *Słownik artystów polskich i obcych w Polsce działających (zmarłych przed 1966 r.). Malarze, rzeźbiarze, graficy*, t. 7: *Pe–Po*, uzupełnienia i sprostowania do t. 1–6, red. U. Makowska, Warszawa 2003, s. 97–98.

Cook CH., Stevenson J., *Leksykon nowożytnej historii Europy 1763–1999*, tłum. W. Gałąska, Warszawa 2000.

Derwojed J., *Tadeusz Gorecki*, w: *Słownik artystów polskich i obcych w Polsce działających*, t. 2: *D–G*, red. J. Maurin-Białostocka, J. Derwojed, Wrocław 1975, s. 404–406.

Gontarek A., *Buchbinder Józef*, w: *Słownik biograficzny Południowego Podlasia i Wschodniego Mazowsza*, https://slownik-biograficzny.uws.edu.pl/slownik/188-frankowski-janjozef-tadeusz-1834-organizator-i-uczestnik-powstania-styczniowego-zeslaniecobronca-unitow (dostęp: 29.01.2025).

Kowalski P., *Leksykon znaki świata. Omen, przesąd, znaczenie*, Wrocław 1998.

Mały słownik gwar polskich, red. J. Wronicz, Kraków 2010.

Słownik gwar śląskich, t. 7, red. B. Wyderka, Opole 2005.

Słownik języka polskiego, t. 1–11, red. W. Doroszewski, Warszawa 1958–1969.

„Diabeł" – czasopismo

„Diabeł" 1881: Rozkładówka nawiązująca do zamachu na cara Aleksandra II, nr 5, s. 4–5.

„Diabeł" 1883: Ilustracja *Łaski koronacyjne*, nr 10, s. 4–5; *Telegramy własne „Diabła"*, nr 19, s. 6; *Z najświeższej historii w Podlaskim*, nr 19, s. 5; *Unitom podlaskim*, nr 11, s. 1; *Relacja Belzebuba (po uroczystościach koronacyjnych)*, nr 11, s. 6.

„Diabeł" 1888: Ilustracja przedstawiająca scenę z wystawy TPSP w Krakowie, nr 22, s. 4–5.

„Diabeł" 1897: *Manifest*, nr 1, s. 1.

„Diabeł" 1922: *Wspomnienie śp. redaktora Władysława Borkowskiego*, nr 36, s. 2.

Nagrania

Bagińska A., *Bliżej sztuki. Druga edycja. W. Pruszkowski, „Kiedy ranne wstają zorze"*, MNW i MN Przyjaciele 2021.

Charazińska E., *Książę malarzy polskich. Witold Pruszkowski*, reż. A. Brzozowska, Telewizja Polska 1993.

Chilińska M., *Recepcja „Anhellego" w twórczości Witolda Pruszkowskiego*, realizacja video i czołówka: Ł. Ziomek, Wydział „Artes Liberales", Muzeum Literatury 2023 (zob. także dwa inne wykłady: *Recepcja „Anhellego" w twórczości Jacka Malczewskiego* oraz *Recepcja „Anhellego" w twórczości Wlastimila Hofmana*).

Zaczarowane skrzypki, scen. i reż. D. Kamińska, Teatr Albertus 2021.

Listy Witolda Pruszkowskiego

Do Walerego Eljasza-Radzikowskiego. Znajdujące się w Bibliotece Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Wrocławiu, nr inw. 12009: 23 I 1893; 24 I 1893; 30 I 1894; II 1894. Znajdujące się w

Bibliotece PAN w Krakowie, nr inw. Rkp. 2158: 11 II 1894; 19 II 1894; 5 IV 1894; nr inw. Rkp. 6658: 24 II 1894; 12 IV 1894.

Do Kazimierza Bartoszewicza. Cytowane przez L. Grajewskiego w rozprawie *Witold Pruszkowski 1846–1896*, Kraków 1923: 3 VI 1883, s. 32; 11 IX 1883, s. 23; 1891, s. 14; II 1896, s. 27. Znajdujące się w Archiwum Państwowym w Łodzi w zespole Archiwum rodziny Bartoszewiczów (syg. zbioru 39/592/0/4.11/3269): 30 XI 1882, k. 1–2; 3 IV 1882, k. 10; 22 III 1882, k. 18; 2 IX 1883, k. 19–20; 26 II 1884, k. 21; 13 VII 1884, k. 22–24; list niedatowany (ok. 1884?), k. 33–37; 12 II 1886, k. 26; 20 V 1886, k. 27; 13 XII 1893, k. 29; 15 XII 1893, k. 30; a także niedatowane karty wizytowe i koperty. Znajdujące się w Archiwum Państwowym w Łodzi w zespole Archiwum rodziny Bartoszewiczów (syg. zbioru: 39/592/0/4.11/3434): 6 IV 1884, k. 4–6.

Do Aleksandra Krywulta. Cytowane przez L. Grajewskiego w rozprawie *Witold Pruszkowski 1846–1896*, Kraków 1923: V 1894, s. 25; z ok. 1895, s. 26; 11 IX 1896, s. 27. Przedrukowany w „Bluszczu": Wł. B, list z IX 1896, „Bluszcz" 1896, nr 45, s. 354.

Do Zygmunta Sarneckiego. W korespondencji Zygmunta Sarneckiego z lat 1885–1916, t. 5, Biblioteka Jagiellońska, nr inw. Rkp. 6717 III: 15 III 1888, k. 56–57; 30 IV 1888, k. 58–59; 19 XII 1888, k. 60–61; 14 X 1890, k. 62–63.

Do Seweryna Böhma. W korespondencji Seweryna Böhma z lat 1879–1899, t. 4, Biblioteka Jagiellońska, nr inw. BJ Rkp. 6691 III: 27 III 1895, k. 312–313; 17 IV 1895, k. 314–313.

Do TPSP we Lwowie. Znajdujące się w Bibliotece Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Wrocławiu, 5 listów: 5 V 1895; 14 VI 1895; 15 VI 1895; 24 VI 1895; 22 IV 1895 i wykaz dzieł, rps 7485/I, k. 183–206.

Do Baltazara Szopińskiego. Przedrukowane w J. Dürr, *Ostatnie lata Witolda Pruszkowskiego*, „Kurier Literacko-Naukowy". Dodatek do „Ilustrowanego Kuriera Codziennego" 1935, nr 5: 2 IV 1895, s. 1–2; 8 V 1895, s. 2; 28 VI 1895, s. 1.

Pozostałe: List do Stefana Buszczyńskiego z 1872, Biblioteka PAN w Krakowie, nr inw. Rkp. 2064; List do Wincentego Rapackiego b.d. [1877], Zbiory Specjalne Instytutu Sztuki PAN w Warszawie, nr inw. 1317; List do Michała Bałuckiego z 15 X 1890, Zbiory Specjalne Instytutu Sztuki PAN w Warszawie, nr inw. 285; List do Władysława Łozińskiego (przed VII 1894), w: Korespondencja Władysława Łozińskiego z lat 1861–1913, t. 11, Biblioteka Jagiellońska, nr inw. BJ Rkp. 10056 III, k. 191–192; List do matki z 1895, w: L. Grajewski, *Witold Pruszkowski 1846–1896*, Kraków 1923, s. 25–26; List do Maurycego Robiczka z 12 II 1885, Zbiory Specjalne Muzeum Narodowego w Warszawie, nr inw. 1572; List do Kazimierza Fedorowicza z ok. 1895 r., w: L. Grajewski, *Witold Pruszkowski 1846–1896*, Kraków 1923, s. 26; List do Henryka Rodakowskiego z 1894, w: Korespondencja Henryka Rodakowskiego, Biblioteka Ossolińskich, rps 12269/III, k. 154